

*Маріуц Ілона Олександрівна
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки,
Інституту педагогіки НАПН України*

Сертифікація вчителів у Румунії

У контексті реформування національної системи освіти, зокрема становлення «Нової Української Школи» – ключової реформи Міністерства освіти і науки, головною метою якої є створення школи, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті. З 2018/2019 навчального року по-новому вчитимуться всі першокласники України. Новий Стандарт початкової освіти передбачає, що вчителі працюватимуть за іншими підходами, тому МОН вже розпочало навчання вчителів, які вчитимуть перші класи наступного року. Зараз триває підготовка тренерів з усіх областей України, які навчатимуть учителів, а також створюється онлайн-курс для підсилення очного навчання [1].

Тому, цілком справедливо постає питання підготовки та перепідготовки освітянських кадрів у відповідності до освітньої політики держави. У новому Законі Україну «Про освіту» 2017 р., у розділі V Забезпечення якості освіти, ст. 51. Присвячена Сертифікації педагогічних працівників, де зазначається, що «Сертифікація педагогічних працівників – це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи [2].

Формування та забезпечення функціонування системи сертифікації педагогічних працівників здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Процедура сертифікації педагогічних працівників здійснюють спеціально уповноважені державою установи, положення про які затверджує Кабінет Міністрів України. За результатами успішного проходження

сертифікації педагогічному працівнику видається сертифікат, який є дійсним упродовж трьох років. Успішне проходження сертифікації зараховується як проходження атестації педагогічним працівником.

Положення про сертифікацію педагогічних працівників розробляються та потребують доопрацювання. У такому контексті цілком доречним буде вивчення і врахування досвіду сусідньої держави з подібними передумовами та успішними результатами інтеграції до європейського освітнього простору – Румунії. Варто розглянути процедуру визнання/сертифікації компетентності вчителя початкової та середньої школи в Румунії.

У Румунії вимоги до первинної та безперервної підготовки, необхідної для професійної діяльності, та умови для зайняття вчительської посади в навчальному або виховному закладі при Міністерстві національної освіти встановлюються Національним Законом «Про освіту» №. 1/2011. Назва IV Статут викладацького складу, Розділ I – Статут викладацького складу в початковій / середній школі встановлює наступне: *«Розділ 2 – Первинна і безперервна підготовка. Вчительська кар'єра»* ст. 236 – первинна підготовка кадрів для вчительських посад в початковій / середній школі включає: а) первинну, теоретичну, спеціальну підготовку, що проводиться університетами у межах програм, акредитованих законом; б) навчання магістрів тривалістю 2 роки; в) практичне навчання тривалістю один навчальний рік, що проводиться в навчальному закладі під керівництвом викладача-наставника.

Незважаючи на вище зазначене положення, підготовка дошкільного навчального персоналу дошкільної освіти здійснюється у педагогічних вищих навчальних закладах.

Щоб отримати ще одну спеціалізацію, випускники **бакалаврату мистецтв** можуть отримати модуль з не менше ніж 90 трансферних кредитів, що підтверджують отримання навичок для викладання певної дисципліни з фундаментальної галузі, пов'язаної з напрямом спеціалізації на ступінь бакалавра. Цей модуль може супроводжуватися одночасно під час навчання в магістратурі або після його завершення.

У ст. 234 йде мова про прийом та перебування на викладацькій або допоміжній педагогічній посаді та керівній або контролюючій посаді, що вимагає надання медичного сертифікату, виданого за конкретною формою, розробленою Міністерством освіти спільно з Міністерство охорони здоров'я. Медична несумісність з викладацькою посадою встановлюється Протоколом, укладеним між Міністерством освіти і Міністерством охорони здоров'я.

Щодо порядку заняття викладацької посади протягом практичного періоду навчання з тривалістю одного навчального року йде мова у ст. 240 даного закону та досягається шляхом: а) проходження конкурсу на вакантну або резервну посаду; б) розподілом місцевою (жудец) або Бухарестською шкільною інспекцією на незайняті посади після конкурсу [3].

Всі положення цього закону і всі інші відповідні положення чинного законодавства застосовуються до фахівців в період практичної підготовки тривалістю один навчальний рік в залежності від займаної посади.

По завершенню навчання Міністерством освіти організовується **Національний іспит** (ст. 241) відповідно до методології, затвердженої Міністром освіти, і включає такі етапи:

а) **етап I**, як є відбірковим – проводиться шкільними інспекторами в період практичної підготовки тривалістю один навчальний рік, що складається з професійної оцінки ефективності в навчальному закладі, оцінки особистого і професійного портфолію і проведення не менше двох перевірок під час занять;

б) **етап II**, який є остаточним – досягається по завершенні практичного навчання тривалістю один навчальний рік і складається з письмового іспиту з певних предметів і бібліографії, затвердженої Міністерством освіти для кожної спеціальності окремо [3]. Викладачі, що успішно складають іспит, отримують звання вчителя та мають право займатися практичною діяльністю в початковій та середній школі.

Учитель – це людина, на якій тримається реформа, без якого будь-які зміни будуть неможливими, тому умотивований учитель є одним з головних пріоритетів, а його професійне та особистісне зростання є важливим аспектом успішного реформування освіти. Щоб навчати по-новому, вчитель повинен

отримати свободу дій, яку дає новий закон «Про освіту». Наразі Міністерство освіти і науки розробляє процедуру, за якою бюджетні кошти, що виділяються на підвищення кваліфікації вчителів, можна спрямувати громадським та приватним організаціям. Щоб вмотивувати вчителів ще й фінансово, міністерство запровадить сертифікацію. Це добровільна перевірка, проходження якої надасть учителям 20% надбавку до посадового окладу та звільнить від атестації.

Вважаємо досить перспективним подальше вивчення і врахування досвіду організації процесу сертифікації вчителів у Румунії, оскільки у румунському законодавстві, освітній політиці та ініціативах вже розроблено чіткі механізми з даного та багатьох інших актуальних для розбудови освіти України питань, що допоможе нам успішно інтегруватися у європейський освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
2. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/conv>
3. Ghid pentru certificarea și recunoașterea profesiei de cadru didactic în învățământul preuniversitar – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/c142>